

Η ΠΟΛΗ ΘΥΜΑΤΑΙ

Αναγέννηση μνήμης και ψυχής

Ήταν ωραίο το σπίτι μας
άρχιζε απ' τη μεγάλη σάλα της καρδιάς
και τελείωνε πέρα στα χαμομήλια . *

Για κάθε άνθρωπο ο τόπος όπου ανέτειλε η ζωή του ή που έζησε για χρόνια , αποτελεί στοιχείο της εσωτερικής του διαμόρφωσης, δηλαδή ένα σύνολο από πρωταρχικές, βασικότερες εμπειρίες που αντικατοπτρίζονται στην εικόνα της προσωπικότητάς του.

Όσο, λοιπόν, ο άνθρωπος αυτός αναπτύσσεται στο κοινωνικό, φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, μπορεί να ανακαλύψει στον εαυτό του μια βαθύτερη υποκειμενική αίσθηση, που τον συγκινεί σε κάθε στιγμή της ζωής.

Αυτή η αίσθηση πολύ πιθανόν να τον οδηγήσει στο να χαράξει τη διαδρομή που θα ακολουθήσει, στο να ανιχνεύσει τον τρόπο ζωής που θα τον ωθήσει στην προσπέλαση του σκοπού του. Η επιλογή αυτής της διαδρομής θα μεταβληθεί σε μέσον έκφρασης και συνάμα θα δημιουργήσει ύφος, ήθος και Τέχνη, με τη συμβολή πάντοτε της δημιουργικής φαντασίας. Τότε τα πρώτα βιώματα που έχει προσλάβει ο καλλιτέχνης από τον γενέθλιο ή εξαιρετικά αγαπημένο τόπο, επιστρέφουν εξακολουθητικά και αναγεννούν τη μνήμη και την ψυχή του. Μια επιστροφή, όμως, διεισδυτική, μεταμορφωτική, ψυχολογική, αισθητική , όπου πραγματικότητα και φαντασία συναποτελούν μια αξεχώριστη έννοια.

Η Χαλκίδα του Γιάννη Σκαρίμπα, η Θεσσαλονίκη του Γιώργου Ιωάννου, τα Γιάννενα του Δημήτρη Χατζή, η Μονεμβάσια του Γιάννη Ρίτσου, η Σπάρτη με τον Ταύγετο του Νικηφόρου Βρεττάκου, αποτελούν μερικά δείγματα πηγής συναισθημάτων, μνήμης και συγκίνησης, που μεταμορφώνονται από τον καθένα σε ανόμοιες μορφές ποιητικής έκφρασης, ύφους και τόλμης . Αλλά και η ακατάπαυστη καλλιέργεια των δυνατοτήτων κάθε δημιουργού, με την ανεξάρτητη ιδεολογική παρουσία του στον κόσμο, συντελεί στην ανάπτυξη σημαντικότερων και ανεπανάληπτων έργων.

Η Νεάπολη των Βατίων του Γιώργου Παπούλια, ως ποιητική οπτασία, με «νοτισμένα ματόκλαδα» και «πρόσωπο μελαχρινό» θυμάται. Θυμάται το καρνάγιο του Νικολακέα, με τη σκουριά στα χείλη. Θυμάται το μεταξουργείο της, με τις «κατάκοπες γυναικείες σκιές στην ανέμη βυθισμένες» .

Και η ανάκληση αυτή της ποιητικής μνήμης μάς προσκαλεί να ανιχνεύσουμε το δικό μας τόπο, την ατομική μας μνήμη :

« **φλόκος τις θύμισες χαράζει
στο χάσιμο του κόσμου».

Η πόλη θυμάται

Νοτισμένα ματόκλαδα
πρόσωπο μελαχρινό κατά τη δύση
κι όλο κοιτά η πόλη η ελάχιστη
από κει στο γαλάζιο
στο σταχτί του χρόνου από δω
λες και κάτι περιμένει
Θα επιστρέφω

Άσπρο μαντίλι βυθών μυστικά
κι ό,τι λατρεύτηκε σε μελτέμια μνήμης
τρυφερά η πόλη ξετυλίγει
Σπασμένη λαγουδέρα σκουριά στα χείλη
σκεπάρνι του Νικολακέα· ο ταρσανάς
κατάκοπες γυναικείες σκιές
στην ανέμη βυθισμένες· το μεταξουργείο
Μορφές διάφανες σελίδες λευκωμάτων
της μοναξιάς σώματα ελαφρόπετρες
στα εικοσιτετράωρα της παραλίας σεργιανίζουν

Πόλη ελάχιστη – μέγιστη αγκαλιά
γεύση υφάλμυρης βανίλιας
με χάρδια ιερών χεριών
όστριας γλάστρες καλλιιεργεί
τραύματα ονείρων περιθάλλει

Στου φεγγαριού το γέρμα
φλόκος τις θύμησες χαράζει
στο χάσιμο του κόσμου
σωσίβια του νότου πόλη
με σημαίες ταξιδεύει
Θα επιστρέφω

Το κείμενο αυτό γράφτηκε ως ένα εγκάρδιο καλωσόρισμα του νέου ποιητικού βιβλίου του Λάκωνα Βατικιώτη ποιητή Γιώργου Παπούλια, που κυκλοφόρησε από τον εκδοτικό οίκο «Ιδιομορφή» που εδρεύει στη Σπάρτη. Η συλλογή φέρει τον τίτλο «Λακωνική Σονάτα», μια περιδιάβαση, όπως αυτή καταγράφεται στο χάρτη της γεωγραφίας αλλά και σ' αυτόν της γεωγραφίας της μνήμης. Επίσης, η συλλογή περιλαμβάνει και μία ενότητα έντεκα ερωτικών ποιημάτων με τον τίτλο «Πατήρ Πάντων Έρωσ».

Από το έργο ξεχωρίζω ιδιαίτερα , εκτός από το ποίημα «**Η πόλη θυμάται**» και τη «**Μάνα**» , ως έναν ύμνο προς την άνοιξη της ζωής , τη μάνα που ,ακόμη και απούσα, μας συντροφεύει και μας δυναμώνει με όλες εκείνες τις παιδικές εικόνες, που ακόμη φαντάζουν στα μάτια μας απαστράπτουσες.

Το «**Ταξίδι**» ως πρόταση του ποιητή στους συντρόφους αυτών «των ευάλωτων πατρίδων» - ονείρων, αποτελεί ένα διαρκή και ωραίο αγώνα στα χρόνια αυτά της ήττας και της εκποίησης.

Ο «**Μαραθιάς**», από ωραία παραλία του Λακωνικού κόλπου, μετατρέπεται μέσω της ποιητικής ματιάς, σε σύμβολο – επιστροφή στη Φύση :

« **Με τρεμάμενη φωνή ... πίσω στη λόγχη να κρυφτούμε** » .

Μια προτροπή να κρυφτούμε, να αποδράσουμε από την ισοπέδωση του σύγχρονου «πολιτισμού» και να ξανασυναντήσουμε το «μύθο της παλιάς σπηλιάς», το αρχέτυπο της παιδικής, αθώας σκέψης, όπου δεν ελλοχεύει η επιτήδευση και η ιδιοτέλεια. Και όλα αυτά με τρεμάμενη από τον αγώνα και την προσμονή, φωνή!

Στο «**Νυν και Αεί**» ο υπαρξιακός προβληματισμός ο οποίος ενυπάρχει , οδηγεί σε έναν αναγκαίο απολογισμό στάσεων. Οι αντιφάσεις μας, οι προσποιητές στάσεις μας, οι δραματικές ψευδαισθήσεις μας, οι αναμνήσεις μας , η κατάφαση και η άρνησή μας υπάρχουν και μας εναντιώνονται νυν και αεί!

Η «**Επίδαυρος Λιμηρά**» αποτελεί ιδανική αφορμή ώστε, από ένα ρεαλιστικό τόπο, να οδηγηθεί η μνήμη πρώτα σε «φοβισμένα τοπία» μαχών, κι έπειτα σε αναμνήσεις νίκης, μίσους και αίματος... και στο τέλος η απρόσμενη ανατροπή, η στροφή , με τη συμβολή του ασθμαίνοντος μαντατοφόρου, ο οποίος επιμένει να διαλαλεί τις ειρηνοφόρες κραυγές του , καταγγέλλοντας τη ματαιότητα της ισχύος αυτών που επιμένουν να συνθλίβουν τη ζωή ανάμεσα σε υποτιθέμενες νίκες και ήττες.

Ο φίλος της ποίησης , διαβάζοντας τη συλλογή «**Λακωνική Σονάτα**» , θα διακρίνει ένα ύφος ανεπιτήδευτο, δυναμικά χαμηλόφωνο και οικείο, ενώ δεν είναι λίγες οι στιγμές κατά τις οποίες ο ποιητής αισθάνεται την εσωτερική ανάγκη να υψώσει τη φωνή από αγανάκτηση , διάθεση για προτροπή ή και από αισιοδοξία . Σε κάποια ποιήματα, όπως στο **Μαραθιά** και στην **Επίδαυρο Λιμηρά**, η αφαίρεση υπάρχει ως ένα στοιχείο το οποίο αναδεικνύει το περιεχόμενο των έργων, χωρίς αυτή η αφαίρεση να φτάνει σε υπερρεαλιστικές υπερβολές.

Σπάρτη 22-4- 2001

Νικολαΐδου Αννέτα

[*Το μότο ανήκει στο ποίημα «**Το σπίτι**» από την ομώνυμη συλλογή .]

[** φλόκος : τριγωνικό πανί του καραβιού, που τοποθετείται στην πλώρη.]